Dobrovoljno vatrogasno društvo
KARLOVAC

UPUTE

ZA OSIGURANJE ŽETVE I VRŠIDBE

II.

Izdanje Saveza dobrovoljnih vatrogasnih društava NR Hrvatske
ZAGREB 1952.

S A V E Z
DOBROVOLJNIH VATROGASNIH DRUŠTAVA
NARODNE REPUBLIKE HRVATSKE

Broj: 2080/52. Zagreb, 30. lipnja 1952.

Predmet: upute za osiguranje žetve i vršidbe.

Na prijedlog Štaba Saveza DVD NR Hrvatske, Uprava Saveza donosi ove

UPUTE ZA OSIGURANJE ŽETVE I VRŠIDBE

Za očuvanje žetve i vršidbe od požara, valja postupati prema ovim uputama:

1. ŽETVA

Za vrijeme žetve treba paziti, da ljudi na radnom mjestu ne puše, ne pale vatre, da oprezno rukuju sa svjetiljkama, da se djeca ne igraju sa šibicama. Na mjestima uz željezničku prugu i uz ceste s jakim automobilskim prometom treba požete žitarice odmah udaljiti, najmanje 50 metara od pruge ili ceste.

Da se vatra ne prenese preko strništa, treba uz prugu ili cestu izorati bar deset brazda.

Ako je došlo do požara na mjestu žetve, treba odmah pristupiti gašenju i odstranjivanju onih žitarica, koje se još mogu uklanjanjem spasiti. Vatru poletušicu gasi se udaranjem lopatama i metlanicama izrađenim od svježe bjelogorice. Za gašenje stogova i kamara valja osigurati dovoljno vode te gasiti pomoću vatrogasnih štrcaljka ili bar s kablićima. Pogašene stogove i kamare mora se prebaciti vilama do posljednjeg struka slame i kod toga zalijevati vodom, dok se slama potpuno ne rashladi.

U slučaju da prijeti opasnost, da će vatra zahvatiti veću površinu usjeva, treba alarmirati i najbliže jedinice JNA. Vatru treba ograničiti kopanjem otkopa dovoljne širine oko goruće površine

Kod toga treba zemlju bacati na stranu vatre. Otkop treba raditi ponajprije okomito na smjer vjetra, jer se u tom smjeru vatra najbolje širi. Umjesto otkopa dobro je izorati najmanje 3 do 5 brazda.

2. PRIJEVOZ ŽITARICA DO GUMNA

Ako se žitarice prevoze kolima, treba paziti, da se između vozova drži razmak od najmanje 5 metara te da se vozilima nigdje ne zakrči put. Ako se žitarice voze kamionima, treba također paziti na razmak i na slobodan put; osim toga postoje i opasnosti, kojima je izvor samo vozilo i njegov pogonski materijal.

Općenite mjere opreza navedene kod žetve, kao što su: zabrana pušenja, paljenje vatre, dječja igra šibicama i otvorenim svijetlima, rasvjeta i drugo, imadu se i ovdje provoditi.

3. VRŠIDBA

Na mjestu gdje će se vršiti, treba već unaprijed izvesti sve pripreme za nesmetan rad, a osobito se imadu provesti požarno-preventivne mjere.

Ako se vršidba obavlja na njivi, a u blizini poljoprivrednih zgrada, staja i t. d., mora udaljenost slame biti najmanje 15 metara od zgrada građenih od negorivog materijala, a 25 metara od zgrada građenih od gorivog materijala. Ako je zajedničko gumno u unutrašnjosti sela, treba ga smjestiti tamo, gdje su okolne zgrade pokrivene vatrostalnim pokrovom, crijepom te gdje su u blizini bunari, potok ili rijeka.

Zabranjeno je vršiti u uskim i tijesnim dvorištima u neposrednoj blizini kuća, gospodarskih zgrada, skladišta i slično. Uvijek treba držati propisane udaljenosti od okolnih zgrada. Kod smještaja gumna, kamara i strojeva, treba paziti na smjer vjetra, da ne bi vjetar prenosio iskre i vatru. Gumna ne smiju biti u blizini željezničke pruge i ceste s jakim automobilskim prometom, u blizini tvorničkih dimnjaka, električnih vodova visokog napona te objekata, koji mogu izazvati požar, kao ni u blizini stambenih zgrada, već moraju biti od njih udaljena najmanje 100 metara.

Prostor, na kojem se obavlja vršidba, mora da je očišćen od slame, pljeve, trave i otpadaka. Oko gumna dobro je iskopati jarak i napuniti ga vodom, koja služi za gašenje i priječi proširenje eventualno nastalog požara.

Kamare ne smiju biti duže od 20 m, šire od 8 m, ni više od 6 m. Između kamara treba ostaviti put, širok najmanje 8 m.

Gdjegod je moguće, treba izbjegavati slaganje žitarica u kamare i stogove. Nastojati valja, da se usjevi bacaju u vršilicu izravno s kola, a slama se mora odvoziti. Ako se slama ne odvozi, vršilicu treba svakog dana odmicati, tako da razmak između kamara bude najmanje toliki, koliko su visoke kamare slame.

Ako se vršidba ne obavlja s kola, nego se slažu žitarice u kamare, zemlju između kamara treba temeljito očistiti od trave i korova, a ako se vršidba obavlja na strništu, zemlja oko kamara mora se preorati.

Put do vršilice ne smije se zakrčiti kolima, nego se mora organizirati pravilan dovoz k vršilici i odvoz od nje. Razmak između zaprega neka bude po mogućnosti što veći, no najmanje 5 metara. Vozila neka stoje na desnoj strani ceste, da ne zakrčuju put. Vlasnik žitarice (ili njegov zamjenik) mora biti uz kola.

Prije početka vršidbe, moraju se svi vršaći strojevi komisijski pregledati. Komisiju za pregled vršilica sačinjavaju: jedan član Odjela unutrašnjih poslova, jedan član Savjeta za poljoprivredu nadležnog narodnog odbora, jedan predstavnik vatrogasaca i rukovodilac vršilice.

O izvršenom pregledu sastavlja se zapisnik u četiri primjerka. Svaki član komisije predaje po jedan primjerak na čuvanje organu odnosno ustanovi, koju zastupa.

Ukoliko se ustanove veći nedostaci, **a napose ako sama vršilica nema sredstava za početno gašenje,** komisija može zabraniti početak rada takvoj vršilici, dok se nedostaci ne uklone. Nakon uklanjanja nedostataka treba vršilicu ponovno pregledati.

U slučaju jakog vjetra treba prekinuti radom vršilice.

U slučaju pojave požara na njivama, dok se na njima nalaze žitarice, bez obzira da li su stajaće ili požnjete, posjednici traktora, državni, zadružni ili privatni, a isto tako i vlasnici konjskih sprega dužni su bez odlaganja staviti ih na raspolaganje, za preoravanje, u svrhu lokaliziranja požara. Koliko će i gdje preorati, odredit će osoba, koja rukovodi gašenjem požara.

4. POSTAVA VRŠAĆEG STROJA

Vršaći stroj treba postaviti u smjeru vjetra, gledajući od kamara, kuća i gospodarskih zgrada i slično te najmanje 150 metara od usjeva i bar 20 metara od ceste ili puta. Udaljenost kamara od

stroja treba da je najmanje 5 metara. Vršilica mora biti tako povezana s traktorom ili lokomobilom, da je se, za slučaj vatre kod kod stroja, može brzo odvojiti i odvući na stranu, daleko od kamara, a da pri tome put ostane slobodan. Izbor mjesta za vršenje i odobrenje rada vršaćih strojeva obavlja komisija sastavljena od jednog predstavnika Odjela za unutrašnje poslove, predstavnika Savjeta za poljoprivredu, predstavnika vatrogasaca i vlasnika vršaćeg stroja.

Za vrijeme vršidbe najstrože je zabranjeno voziti lokomobil, traktor ili kombajn kroz redove kamara, čak i onda, kada vršilica mijenja mjesto. Kod strojeva treba paziti, da ne izbacuju iskre bilo na ložištu, bilo na dimnjaku ili na ispušnim cijevima. Dimnjak mora imati mrežu za hvatanje iskara. Ispod vratišta i ložišta mora se iskopati jama i napuniti vodom, da bi varnice, koje ispadaju iz stroja, bile odmah pogašene.

Ispušna cijev eksplozivnog motora mora se provesti u bačvu ukopanu pokraj stroja, napunjenu vodom, te pokrivenu poklopcem, na kojem su izbušene rupice za izlazak plinova. Suha trava i ostalo raslinstvo između objekata i vršilice odnosno terena gdje se vrši, mora biti pokošena odnosno sam teren preoran.

Kod elektro-pogona električni vod mora biti izoliran i tako smješten, da bi bilo isključeno svako oštećenje voda ili dodirivanje s otvorenim vodom.

Sva mjesta predviđena za mazanje strojeva, imaju se redovito podmazivati, da bi se isključilo svako iskrenje.

5. RASVJETA

Svi radovi neka se obavljaju danju, a ukoliko to nije nikako moguće, te se mora raditi noću, treba najopreznije rukovati petrolejskim i ostalim svjetiljkama. Zabiti treba posebne stupove, na kojima će svjetiljke sigurno visjeti, u dovoljnoj udaljenosti od upaljivih predmeta i zgrada.

6. OSIGURANJE VODE

Za gašenje moraju se na radilištu pripremiti bačve s vodom, kablići, brentače, čaklje, lopate i drugo. Osigurati treba dovoz vode u buradi ili autocisternama i pripremiti prilaze vodi. Osigurati vodu za gašenje kod vršilice dužnost je isključivo vlasnika vršilice.

7. PUŠENJE

Kroz čitavo vrijeme žetve i vršidbe najstrože je zabranjeno pušenje i paljenje vatre na mjestu rada. Mjesto za pušenje neka je bar 50 m udaljeno od mjesta rada te neka je tamo pripravljena posuda s vodom, za ubacivanje cigareta. Osobito valja paziti na djecu, od koje treba najpomnije sakrivati šibice. Paziti treba i na strane radnike. Na vidljivim mjestima treba izvijesiti natpise o zabrani pušenja.

8. PREGLED VATROGASNIH SPRAVA

Ispitati treba vatrogasne sprave i pribor, jesu li ispravni. Osigurati pogonsko gorivo i mazivo te spregu za prijevoz sprava, vatrogasaca i plugova za brazdanje, u slučaju požara.

Ovlašćuje se Štab brigade, da privremeno, za vrijeme trajanja žetve, oduzme suvišne vatrogasne sprave društvima na području svog podsaveza i da ih podijeli društvima, koja nemaju nikakvih sprava. Primopredaju ovakvih sprava treba komisijski izvršiti i sprave predati uz revers. Sprave se imadu vratiti, u istom stanju, do najkasnije 15. X. o. g. Za svako društvo, koje ni na ovaj način ne bi došlo do potrebnih sprava, treba odmah naručiti, kod Saveza DVD NRH, dvije brentače.

9. DOJAVNA I ALARMNA SLUŽBA

Treba dogovoriti način dojave požara i alarmiranje (biciklima, kuririma na konju, štafetom, motornim vozilima, pucanjem, zvonjavom, trubljenjem, udaranjem u komad željeza i slično). Osigurati dobru vezu s Upravom narodne milicije, te masovnim organizacijama, za eventualne masovne akcije gašenja i lokaliziranja požara.

10. DUŽNOSTI VATROGASACA

Od početka do svršetka vršidbe strmnih usjeva uspostavit će se u operativnim jedinicama dobrovoljnih vatrogasnih društava danonoćno dežurstvo od najmanje tri vatrogasca.

U mjestima, gdje operativna jedinica dobrovoljnog vatrogasnog društva nema vlastitog prevoznog sredstva, općinski odnosno gradski narodni odbor odredit će na vrijeme redoslijed dežurstva sredstava za prijevoz vatrogasnih sprava, ljudstva i vode. Određena prevozna sredstva stoje na raspolaganju operativnoj jedinici. Komandir određuje način dežuranja prevoznih sredstava.

Dežurni vatrogasac vršit će najmanje dva puta dnevno kontrolu mjesta gdje se obavlja vršidba, a dužan je to učiniti i svaki puta, kada se vršilica premještava.

Ukoliko dežurni vatrogasac ili koji drugi organ ustanovi, da od vršilice ili čega drugog prijeti očita opasnost od požara, zatražit će uklanjanje manjkavosti. Rukovodilac vršilice dužan je otkloniti manjkavosti. O opasnosti od požara dežurni će vatrogasac najkračim putem izvijestiti najbližu stanicu Narodne milicije.

Ako vršilica obavlja zajednički rad na određenom mjestu (gumnu) dežurstvo se može držati kod same vršilice, s najpotrebnijim spravama za gašenje, dok se ostale sprave imadu držati u spremištu. Vlasnik gumna dužan je pobrinuti se, da na gumnu bude pripremljena dovoljna količina vode za gašenje.

11. MEĐUSOBNA POMOĆ DVD

Za uzajamno pružanje pomoći potrebno je izraditi plan obavještavanja i alarmiranja DVD u kotaru, po sektorima. Ovo je potrebno radi zajedničkih akcija. Kod razrade plana treba paziti, da stanoviti broj vatrogasaca ostane u vlastitom selu, za rezervu. Planove izrađuje Štab brigade DVD Podsaveza, u zajednici s Upravom odnosno Odjelom za unutrašnje poslove.

12. IZVIĐANJE I STRAŽARENJE

Za čitavo vrijeme žetve i vršidbe mora se organizirano i neprekidno obavljati izviđanje i stražarenje. Ovo će se organizirati dogovorno sa Savjetom unutrašnjih poslova. Tu treba obuhvatiti pomoć i ostalih masovnih organizacija, naročito za slučaj većeg požara.

13. KONTROLA NEPRAVILNOSTI I IZVJEŠTAJI

Uočene nepravilnosti i propuste treba upisivati u kontrolnu knjigu, kamo se upisuju i upute za uklanjanje tih nepravilnosti.

Rukovodioci žetve i vršidbe dužni su primljene upute svojim

potpisom potvrditi u knjizi kontrole te pribilježiti eventualne primjedbe.

Osim toga treba o svim nepravilnostima na radilištima, prilikom žetve i vršidbe, odmah izvještavati Komandu narodne milicije, a ujedno javljati i slučajeve, gdje se ne provode ove upute.

Kontrolu nad svim preventivnim mjerama i organizacijom odnosnog rada provodi Štab brigade DVD te upisuje u kontrolnu knjigu nađeno stanje.

14. UPUĆIVANJE STANOVNIŠTVA

Za vrijeme žetve i vršidbe u mjestima, gdje postoje razglasne stanice i lokalna štampa, zatražiti, da se kroz to vrijeme objavljuju upute o preventivi, u vezi sa žetvom i vršidbom. Materijal za objavljivanje u lokalnoj štampi odnosno preko razglasnih postaja dostavit će Savez DVD, a Štabovi brigada će ga, eventualno, lokalizirati.

15. IZVJEŠTAJI

Desetdnevne izvještaje o mjerama osiguranja u toku žetve, prijevoza i vršidbe, dužna su DVD redovito dostavljati svojim podsavezima, a za slučaj požara odmah, kao i onda, ako se predvidi ili primijeti opasnost, koja se ne bi mogla ukloniti bez većih poteškoća.

*

Ovih uputa, koje vrijede za godinu 1952., treba da se pridržavaju na području NR Hrvatske sva DVD, koja sudjeluju u akciji osiguranja žetve i vršidbe.

SMRT FAŠIZMU — SLOBODA NARODU!

NAČELNIK:

Franjo Kumer v. r.

POTPREDSJEDNIK:

Vilim Tot v. r.